

# COVID-19:



## RODINNÉ FIRMY JSOU HOUŽEVNATÉ, NEJSOU ALE NESMRTELNÉ

V kontextu posledních měsíců mluvíme každý den s několika rodinnými firmami napříč odvětvími a potvrdil se nám již dříve zmiňovaný fakt. Rodinné firmy jsou odolnější a stabilnější. Důvodem je především značný odpor k dluhovému financování, osobní vazby, zcela jiný, osobní přístup k zaměstnancům, a tím i vyšší vzájemná loajalita. Zejména tyto aspekty odlišují rodinné firmy od korporací, a právě tyto faktory se v posledních týdnech ukázaly jako klíčové pro zvládnutí nastalé situace.

**T** Jan Pavelka a Ondřej Plánička, PP Family Business SE

**C** Jakub Hněvkovský

**P**odle posledních průzkumů tvoří rodinné firmy většinu HDP evropských zemí. Jsou houževnaté, nejsou však nesmrtelné.

Teprve následující měsíce nám totiž ukáží skutečný propad evropské a celosvětové ekonomiky a jeho dopad právě na rodinné firmy jako jeden z jejích hlavních pilířů.

### Co čekat dál?

Druhý kvartál tohoto roku byl v režii krize karantén. Na rozdíl od zbytku světa Evropa dramaticky šlápla na brzdu, a tím spáchala pomyslnou ekonomickou a společenskou sebevraždu. Naším odhadem však je, že brzdou dráhu budeme moci sledovat až od podzimu dále, kdy lze téměř s jistotou očekávat krizi odbytovou a markantní zvýšení nezaměstnanosti.

Na skladě sice budeme mít vyrobené zboží a produkty, nebude ale kupní síla, která by je koupila. Lidé budou obezřetnější a budou šetřit ze strachu ztráty zaměstnání a další více nebo méně nepravděpodobné vlny pandemie. Navíc i v případě, že by druhá vlna přeče jen dorazila, je pravděpodobnost opakování masivních zákazů a plošných karantén před Vánoce nízká.

### Jakou úlohu by v tom měly hrát jednotlivé státy?

Obecně jsme názoru, že by stát měl zasahovat do podnikání co nejméně. Respektive by neměl zasahovat vůbec. Ba naopak by měl pouze tvořit a podporovat vhodné podmínky pro rozvoj podnikání. Snažit se co nejvíce omezovat a snižovat administrativní zátěž a byrokratický balast. Zefektivnit veškerá administrativní řízení, která se firem dotýkají, a zejména pak zjednodušit daňovou soustavu.

Jakoukoli krizi pak dle nás nelze překonat státními dotacemi, subvencemi a garancemi, které jen křiví trh. Ale koncepčním investičním plánem se strategickou vizí rozdělenou do základních pilířů, které stát může ovlivnit. K tomuto pak slouží například investice do infrastruktury, zefektivnění a digitalizace státní správy, funkční a transparentní zákon o zadávání veřejných zakázek či obnovení soběstačnosti České republiky, a to nejen na poli potravin.

Nápadů je jistě spousta, avšak pouze koncepčním postupem budeme mít možnost společně dosáhnout cíle. V tomto bychom si pak dovolili odkázat na Otevřený dopis vládě – Návrhy opat-

ření za Asociaci rodinných firem, který byl vypracovaný právě ve spolupráci s českými rodinnými firmami a vyhlášenými ekonomy.

### Co na to rodinné firmy a jejich vlastníci?

Trpělivost růže přináší a rodinné firmy jsou trpělivé, nikoli však bezmezně. V rámci českých realit je nezbytné na celou pandemickou éru a vzniklou krizi pohlížet optikou státu, který na podzim slavil 30 let svobodného podnikání. U většiny rodinných firem totiž v těchto letech docházelo nebo mělo dojít k mezigenerační výměně nebo prodeji třicetiletého pracně vybudovaného rodinného bohatství. Bohatství, které mnohdy mělo zajistit rodinu na několik generací. V čele značné části těchto firem pak sedí jedni a ti samí vlastníci, kteří firmu založili, přežili divoká 90. léta, změny, které přineslo nové milénium a celosvětovou krizi v roce 2008. Vlastníci, kteří se již těšili na předání oprátí další generaci, strategickému investorovi nebo pracně zaslouženému kupujícímu.

Pandemická éra však takovýmto změnám neprospívá a vlastníci rodinných firem budou



v dalších kvartálech a letech opět stát před nelehkým rozhodnutím, jestli věnovat dalších několik let všechen svůj čas a energii do stabilizace a zajištění pozice své rodinné firmy na trhu. Nebo jestli rodinnou firmu i za těchto nejistých či mnohdy ne zcela příznivých podmínek předat nebo prodat.

Z pocitu a reakce na trhu pak můžeme jistě říct, že část vlastníků začala nad prodejem uvažovat. Pravdou je, že tyto úvahy vídáme již i u těch, kteří je ještě před pár měsíci kategoricky odmí-

tali. Osobně pak považujeme riziko nekontrolovatelného roztočení exitové spirály v podobě prodeje rodinných firem za vyšší hrozbu, než kterou představuje pandemie. Preference prodeje rodinných firem před předáními by totiž mohla způsobit nejen pokles cen prodávaných rodinných firem, ale zejména odliv českého know-how a jedinečnosti do zahraničí a ztrátu českých rodinných firem na trhu. Firem, které právě svou rodinností a přístupem tvoří jeho základní pilíř, stabilitu a sílu. ■

*Ondřej Plánička  
a Jan Pavelka za Asociaci  
rodinných firem odeslali  
vládě Otevřený dopis  
s požadavky, které mají  
právě rodinným firmám  
v nelehké situaci pomoci.*